

Prekentekest: Luk 10,25-37

Da stod en lovkyndig fram og ville sette Jesus på prøve. "Mester, sa han, hva skal jeg gjøre for å få evig liv?" "Hva står skrevet i loven?" sa Jesus. "Hva leser du der?" Han svarte: "Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din kraft og av all din forstand, og din neste som deg selv." Da sa Jesus: "Du svarte rett. Gjør det, så skal du leve." Men den andre ville rettfærdiggjøre seg og spurte: "Hvem er så min neste?" Jesus tok spørsmålet opp og sa:

En mann gikk fra Jerusalem ned til Jeriko. Da falt han i hendene på røvere. De rev klærne av ham, skamslo ham og lot ham ligge der halvdød. Nå traff det seg slik at en prest kom samme vei; han så ham, men gikk rett forbi. Det samme gjorde en levitt; han kom, så mannen og gikk forbi. Men en samaritan som var på reise, kom også dit han lå; og da han fikk se ham, syntes han inderlig synd på ham. Han gikk bort til ham, helte olje og vin på sårene hans og forbandt dem, løftet ham opp på eselet sitt og tok ham med til et herberge og pleiet ham. Neste morgen tok han fram to denarer, gav dem til verten og sa: "Sørg godt for ham; og må du legge ut mer, skal jeg betale deg når jeg kommer tilbake."

Hvem av disse tre synes du nå viste seg som en neste for ham som ble overfalt av røvere? Han svarte: "Den som viste barmhjertighet mot ham." Da sa Jesus: "Gå du bort og gjør likeså."

Hva skal jeg gjøre for å få evig liv? Det er ikke ofte jeg som prest får dette spørsmålet. Langt oftere er folk opptatt av det meningsfulle og innholdsrike livet. Ikke desto mindre bærer en del mennesker på en tomhet. Til tross for en behagelig, om enn travel hverdag, så spør de seg selv; var dette virkelig alt? Livets jag etter materielle ting har kanskje gitt dem alt, men det er også alt de har. Den lovkyndige som utfordret Jesus med et spørsmål, var opptatt med den evige dimensjonen. Han stilte riktig nok et retorisk lurespørsmål, han ville sette Jesus fast. Men det er nettopp her, når den lovkyndige spør, vi kommer nær slike saker som har med mening og mål i livet å gjøre. Hva skal jeg gjøre for å få evig liv?

Som evangeliske kristne vet vi at det evige livet får vi gjennom dåpen og troen på Jesus. For oss er det ikke et spørsmål om hva vi skal gjøre for å få, for vi vet jo hva Jesus gjorde for at vi skulle få, og det er poenget. Vi har altså evig liv allerede her og nå fordi vi er døpt og tror på Jesus. Av og til går det opp for meg at jeg er jo ufattelig rik som har dette, og jeg kjenner på takknemlighet til Jesus. Da forundrer det meg at så få spør om dette som jeg har, men som de kanskje har mistet. Kanskje har de mistet det fordi de lot være å praktisere troen.

Det dobbelte kjærlighetsbudet har med å praktisere troen å gjøre. Han som møtte Jesus var vist mest interessert i siste halvdel av kjærlighetsbudet. I stedet for å begynne med begynnelsen, forholdet til Gud, går han elegant videre til det som mange i dag tror er hele innholdet i kjærlighetsbudet; forholdet til nesten. En tilsvarende tendens synes jeg også vi ser i dag i synet på de ti bud. Spør man folk, så er mange positive til de ti bud, og mange hederlige ord er sagt om hvor viktig det er for samfunnet at folk lever etter budene, men spør man nærmere etter, så er

det nok bare de budene som har med forholdet til medmennesker å gjøre folk har i tankene. Lovens første tavle er ute av syne og virker uaktuell for sørgelig mange. Da spør de heller som den lovkyndige; hvem er min neste?

Jesus svarte med fortellingen om mannen som falt i hendene på røvere. Presten og levitten gikk forbi. Samaritanen viste barmhjertighet. Spørsmålet, "hvem er min neste?" ble ikke besvart. I stedet skiftet Jesus fokus. Mannen som lå der forslått og hjelpeløs, han var den rette til å finne ut av hvem av disse tre, presten, levitten eller samaritanen, som viste seg som en neste for ham! Jesus penser våre tanker inn på hvordan den hjelpeløse opplevde disse som gikk forbi på veien.

Noen ganger kan det være nyttig å leve seg inn i slike bibelfortellinger, sette seg inn i de ulike rollehaveres sted. Sett at det var du som trengte hjelp. Hvordan ville du at andre skulle møte deg? Har du sett folk skrå over gaten for ikke å møte ditt blikk? Var det noen som så deg, som stoppet opp og snakket med deg? Så kan rollene byttes om. Du er den som ser en som trenger din hjelp. Ser du ham og går en omvei, som presten og levitten, eller går du bort til ham som samaritanen?

Samaritanens oppofrende innstilling utfordrer oss. Nøden møter oss ikke bare til fots. Gjennom media strømmer en hel verdens nød inn i våre hjem. Hva gjør vi når noen ringer og spør oss om å støtte en god sak? Og nå, like før et valg, hvor mye betyr partienes prioritering av omsorg og pleie for deg? Stiller vi oss så solidarisk med dem som sliter med avhengighet av rusmidler og spill, at vi kan unnvære å ha stor tilgang på slikt der folk ferdes? Hver dag utfordres vi til å ta standpunkt. Mange av våre valg får konsekvenser for vår neste. Nøden synes uendelig stor.

Hver for oss kan vi ikke nå ut med hjelp til alle. Som forvaltere over det vi har av tid, penger og krefter, er det vårt lodd i livet at noen vil vurdere om du og jeg viser oss som en neste for dem. Sannsynligvis er det også vårt lodd i livet å kjenne på at vi ikke bestandig strekker til. Mye av nøden er fysisk og mental nød, men det største omfanget og de alvorligste konsekvensene har den åndelige nøden i vår tid.

Den barmhjertige samaritan tok seg av den forkomne og fikk ham inn på vertshuset. Der fikk han pleie, mat og godt stell. Den som tenker etter vil finne at Den barmhjertige samaritan også blir et bilde på Jesus. Og vertshuset, blir ikke det et bilde på kirken? I en forstand er menigheten, kirken, et vertshus der åndelig nød avhjelpes, der mennesker møter omsorg, der noen er innom på reise og noen blir for et par år. Der fastboende og innvandrere er en eneste stor familie og møter hverandre med omsorg og kjærlighet, ja, søskenkjærlighet.

Vet du hvor din plass er i dette bildet? Jo, en gang var det Jesus som forbarmet seg over deg. Ved dåpen og troen tok han deg med inn i sin kirke. Siden har du vært på reise mot den dag da Jesus kommer igjen. Som den egentlige barmhjertige samaritan er Jesus nær hos hver og en som tror, inntil den dagen vi alle skal se ham ansikt til ansikt. I dette samfunnet av Kristus-troende har du din plass og din oppgave. Og det er avgjørende viktig at din tjeneste er forankret nettopp her i det gudstjenestefeirende samfunnet av troende.

Vi var inne på at det dobbelte kjærlighetsbudet har en første del. Legg merke til at fortellingen om den barmhjertige samaritan etterfølges av Jesus på besøk hos søstrene Marta og Maria. Det er neppe tilfeldig. Som lovens første tavle handler om forholdet til Gud, lyder også første del av kjærlighetsbudet slik: "Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din kraft og av all din forstand." Hjemme hos de to søstrene var den ene travelt opptatt med alle viktige gjøremål, men Maria ble sittende og lytte til Jesu ord. Maria var den av de to som fikk ros av Jesus for å ha gjort det ene nødvendige. Hun hadde valgt den gode del, og den skulle ikke tas fra henne.

Lyttende til Jesu ord har all kristen tjeneste for Gud og vår neste sitt utspring. Vi kan ikke gjøre annet for å få det evige livet, enn å tro på Jesus. Det som skulle gjøres har allerede Jesus gjort for oss. Men ut fra livet vi fikk i dåpen og lever i troen, kommer helliggjørelsen som frukt. All sann helliggjørelse er Den Hellige Ånds verk. Og det står skrevet: "... strev etter helliggjørelse, for uten helliggjørelse skal ingen se Herren." Hebr 12,14.

Ut fra kirken i dag skal du slippe å gå i egen kraft. I nattverden får du et styrkemåltid på veien, ny nåde og Guds fred. Du skal etter Guds ord få gå inn i ferdiglagte gjerninger. (Ef 2,10) Du skal få følge i Jesu fotspor. Da sier det seg selv at du går en spennende uke i møte, for hvem vil du møte i din vei som du får være en neste for? Se ikke smått på din tjeneste og de oppgavene som ligger foran. Kanskje én kan være med deg til herberget ved neste anledning?

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.